

Nettverkssamling «Fritid for alle-nettverk i Buskerud, Vestfold og Telemark» 9.mai 2019

Oppsummering av innholdet denne dagen ved Marit Josefsen Ligaard i Skien kommune.

Nettverket ble ønsket velkommen av både ordfører og Malin Maurset ved Frisklivssentralen i Modum. Filmvisning over den flotte naturen og det store potensialet kommunen byr på av kultur og naturopplevelser, var med på å sette en god start på nettverkssamlingen.

- **Aktiv ung:** Per Buxrud ved Frisklivssentralen i Modum snakket om prosjektene «Aktiv ung» og «Aktivitet for moro skyld». Buxrud understreket at tverrfaglig samarbeid var en av suksessfaktorene her. Dette samarbeidet på tvers av tjenester er med på å skape ett solid tilbud til brukerne. Bakgrunnen var å komme bedre ut på levekårsstatistikken hos Nav blant annet. En god faglig forankring hos politikerne og hos en engasjert ordfører på det forebyggende arbeidet i kommunen, sikret at samarbeidspartnere innen skole og helsesektor fikk en felles forståelse for prosjektet. Hovedfokus var å gi brukerne en opplevelse av god sosial mestring. Det ble satt inn ressurser på å ha flere fritidskontakter involvert og fokusert på viktigheten av å kjøre/hente ungdommene til og fra aktiviteten. Dersom man ikke hadde lagt så mye ressurser ned i transport, var det nok mange som ikke ville benytte seg av tilbudet. Transport er veldig ofte avgjørende, for om den enkelte nyttiggjør seg av tjenesten eller ikke. Tilbudet skulle være variert og bestå av både ute og inneaktiviteter. Helsesøster var involvert i uttak til to grupper, bestående av 12 deltagere i hver gruppe. Ungdommene hadde samling en gang pr uke og ikke lengere enn 1,5 time av gangen. Det ble benyttet «post it lapp» undersøkelse i evalueringen av prosjektet. Man lykkes da med ufiltrerte tilbakemeldinger fra deltagerne. Ungdommen kom med tilbakemeldinger, som at aktivitetene opplevdes meningsfulle. De likte at det var voksne tilstede på tilbudet og at de ikke «var så voksne». Prosjektet gav også økt selvtilitt. I Mari Albjerk og Per Buxrud, sørget for å delta hver sjettede uke sammen med fritidslederne/kontaktene. Det er viktig med en tydelig voksenrolle for å kvalitetssikre tilbudet. Fritidskontaktene er ofte ungdom, hvor mange er rekruttert fra idrettslinja på vg skole.
- **Aktivitet for moro skyld:** Per Buxrud fortalte om erfaringene herfra. Dette prosjektet ble også godt forankret på ledernivået i kommunen. Videre samarbeid med helsesøster og skole ble trukket frem, som avgjørende for å kunne lykkes. Det ble satset på kursing av fritidskontakter, som skulle drive åpne halltilbud, etter skoletid. Videre ble det innledet samarbeid med svømmeklubb og organisasjonen «Friskis og Svettis» blant annet. Det som ble mest vellykket var å ta i bruk ungdomshuset i Åmot. Gymsalen gav tilbud 3 ganger pr uke og da med gratis deltagelse, minst mulig prestasjonsfokus, ingen registrering eller oppmøteplikt, gratis for deltagerne og at tilbudet lå sentrumsnært var avgjørende for suksess. Fritidskontakter som var dedikerte for oppgaven var særdeles positivt.
- **Fritid 123.no:** Malin Maurset snakket om arbeidet som har blitt lagt ned i denne nettsiden. Grunntanken lå i å få en oversikt på de tilrettelagte fritidstilbudene. Det var viktig å synliggjøre enkelt arrangementer og faste tilbud. Aktivitetene skulle ikke være kostbare eller ha krav til høyt ferdighetsnivå. Ungdomsrådet pekte på viktigheten av å bygge opp en nettside, med oversikten på alle aktivitetstilbud som fantes i kommunen. Fritidserklæringen pekte samtidig på at alle barn skulle få være med i fritidsaktiviteter, uavhengig av foreldrenes økonomi. Kommunen gjennomførte en kartlegging av behovet og innledet samarbeid med skole, helsesøster og fysioterapitjenesten blant annet. Innbyggerne, ansatte i kommunen samt lag og foreninger sørget for at nettsiden ble ett godt verktøy. Nettsiden er bygget opp

slik at det er lett å finne den enkeltes interesseområder (ligner nettstedet Finn.no).

Kommunens ansatte sørger for at innbyggerne får informasjon til rett tid, og da handler det om å finne motivasjonen hos deltageren.

Nav, helsesøster, flyktningetjenesten, hjemmebaserte tjenester osv har gode rutiner for å spre informasjon om nettstedet. Noen trenger mer veiledning og da prioriteres dette. Ansatte har det som sin prioritet å utvikle gode rutiner for å nå frem til den enkelte aktør. Fritid 123.no har ført til økt deltagelse og økt selvbestemmelse hos innbyggerne i Modum.

- **Integrering, Fritid med bistand og kontigentkassa:** Tonje Johansen, nettverkskoordinator og Camilla Madeleine Strøm fra Skien kommune tok for seg dette temaet. Fritid med bistand er en metode for å innlemme brukere med vedtak om fritidstjeneste, inn i ett ordinært fritidstilbud. Klubben får da en økonomisk kompensasjon for å bidra til god inkludering av det nye medlemmet. I praksis ender man ofte opp med å danne egne grupper, for den vedtaksbaserte tjenesten. Det er ett ønske å få brukt metoden mer i framtiden. Det krever mer av den enkelte deltager, av kommunens ansatte og av foreningen for å sikre ett godt tilbud. Det blir viktig å ha fokus på mulighetene fremfor begrensningene. Det handler om å ufarliggjøre den enkeltes funksjonsnedsettelse ved å spre gode holdninger og overføre relevant kunnskap. Det bør ikke være så komplisert, men krever at man har kompetanse og god tid til å tilrettelegge for den enkelte. Det viser seg at det har vært lettere å bruke metoden i arbeidet med integrering av flyktninger. Med utgangspunktet i Fritidserklæringen har Skien kommune fokus på å bekjempe barnefattigdom. Tilbud i Skien kommune har høy grad av inkludering. Herunder nevnes arbeid med prosjektet Kulturvenn, 3 Bydelshus med subsidierte kafe og kulturtilbud, ungdomstilbud med mål om å bekjempe utenforskap, gratis/lave utgifter til ferietilbud for senior, barnefamilier og sårbare grupper. Skien kommune søker BUfdir om prosjektmidler til slike aktiviteter i skolens ferier. Prosjektet er vellykket og gjentas nå for fjerde gang. Kontigentkassen er en ordning som gjelder barn fra 1.klasse og opptil 20 års alder. Det er for eksempel en fotballtrener eller andre nærstående, som kjenner til familiens økonomiske utfordringer. Det innvilges maks kr 3000,- pr barn pr år. Dette dekker medlemskap og noe utstyr, som er nødvendig for å kunne delta på lik linje med andre barn. Det er mulig å søke ekstra støtte til utgifter som kommer på toppen, slik som turer og cup blant annet. Camilla startet sitt arbeid i 2016, i forbindelse med den store flyktningkrisen. Siden oppstart har hun hjulpet 247 nyankomne flyktninger inn i ulike aktiviteter. 79% er fortsatt aktive på de ulike tilbudene. Hun kommer i kontakt med målgruppen via introduksjonsprogrammet i kommunen. Veien frem til aktivitet oppleves som mest utfordrende for innvandrerne. Dette skyldes språkvansker, vanskelig å orientere seg via nettet og pga økonomi. Camilla bruker god tid på å gi informasjon og det er lagt vekt på å utforme brosjyrer oversatt til ulike språk. Hun har tett kontakt med både Nav og voksenopplæringen. Som en del av undervisningen på voksenopplæringen har man samarbeid med Røde Kors, Den norske turistforeningen, idrettslag og ulike kulturinstitusjoner. Camilla er tydelig med å framsnakke aktiviteter, som ligger i skolekretsen til den enkelte familie. God sosialisering er da lettere å få til. For å minimere språkbarrieren gis korte, tydelige beskjeder, - gjerne via sms tjeneste. Det å bruke tid sammen med deltageren i første møte med aktivitetstilbudet gir en god start. Det er større sjanse for at vedkommende blir raskere trygg og fornøyd med opplegget.

Nytt og nyttig: Tonje informerer om nettstedet Fritid for alle.no. Målet med nettsiden er å være en ide- og kunnskapsbank for kommuner, som ønsker å videreutvikle sitt tjenestetilbud. **Anders Midtsundstad**, er seniorrådgiver og redaktør av nettstedet. Nettsiden skal bidra til å formidle kunnskap, men også gjennom å være tilgjengelig som samtalepartner for alle som

har ansvar med å organisere et fritidstilbud for andre. Støttekontakttjenesten skal gi rom for å realisere idealene om en aktiv og meningsfylt tilværelse sammen med andre. Denne tjenesten kan organiseres innenfor tre hovedløsninger:

- Individuell støttekontakt
- Deltakelse i en aktivitetsgruppe
- Et individuelt tilbud i samarbeid med en frivillig organisasjon

Nettstedet driftes av Nasjonal kompetanse for barn og unge med funksjonsnedsettelse - Aktiv Ung, som av Helsedirektoratet har fått oppgaven å være et faglig knutepunkt for fagfeltet støttekontakt, kultur- og fritidsdeltakelse.

Tonje trekker frem brukerhåndboka, som man kan ta en nærmere titt på inne på denne nettsiden. Her er det blant annet veiledning i utforming av oppdragsavtaler. Ellers kan man få gode litteraturtips her. Tonje opplyser om nyhetsvarsling(M-brain) via e-post. Man legger da inn søkeord og har da mulighet til å få varsel om relevante fagartikler fra hele landet. Oppfordring til alle medlemmer i nettverket å søke seg inn i **den lukkede facebook gruppen Fritid for alle-nettverk for Buskerud, Vestfold og Telemark**. Her kan man dele nyttig informasjon med hverandre.

ALLEMED verktøyet: Tar utgangspunkt i Frivillighetserklæringen. ALLEMED er laget av nasjonal dugnad mot fattigdom og utenforskap blant barn og unge(NDFU). Man kan les mer på www.allemed.no

- **Inkludering av barn og unge med nedsatt funksjonsevne:** Brit Ingeborg Fosli, fagkonsulent paraidrett, Norges idrettsforbund holdt dette innlegget. Deres visjon er: idrettsglede for alle! Paraidretten har fokus på 4 hv.grupper; døve/hørselshemmede, blinde/synshemmede, utviklingshemmede og bevegelsehemmede. For å lykkes må det god samhandling til mellom lag/foreninger og kommunen. God opplysning til idrettslag om ulike funksjonsnedsettelse og ufarliggjøring av ulike diagnoser står sentralt. Kunnskap om hvordan man tilrettelegger for at den med funksjonsnedsettelse kan delta i ordinære tilbud, ser ut til å føre frem. Eksempel på gode tiltak er ledsagerstyrt el.innebandy og racerunning for CP rammede. Kommunene kan hjelpe idrettslag med økonomisk støtte, sette inn assistent/fritidskontakt på treningene, satse på BPA ordning, bistå med transport til tilbudet, spre informasjon til aktuelle deltagere. Sørge for tett dialog med idretten og innlede samarbeid om inkluderende tiltak, fremfor å danne egne tilrettelagte tilbud.
- **Porsgrunn kommune** har satset på ett samkapningsprosjekt med lag og foreninger. Målet er å oppnå en fullverdig fritid for enda flere. Porsgrunn har hjulpet til med markedsføring av tilbud som finnes, kurs og kompetanseutvikling, tett samarbeid med bofelleskap for funksjonshemmede og motivere miljøarbeiderne til en aktiv fritid for sine beboere. Som ett resultat av dette arrangeres det fagdager for lederne og de ulike miljøteamene. Sørge for ett bedre tilbud i kommunens idrettshaller. For inspirasjon er nettsiden www.paraidrett.no verdt ett besøk.
- **Modum:** Malin forteller at Modum kommer til å dele nettsiden Fritid 123.no med nettverket når justeringer er gjort.
- **Diskusjon av innsendte case:**
- Case 1: «Det foreligger behov for bistand til å komme ut i aktivitet og meningsfull fritid. Bruker har funksjonsnedsettelse, og må ha hjelp i forhold til forflytning og toalettbesøk. I tillegg har bruker epilepsi, og må ved anfall få hjelp til medisinerings»

- **Følgende argumenter ble notert:** Man kan ansette en med helsefaglig kompetanse og sikre at medisinskurs, ergonomikurs er gitt. Man bør innhente samtykke hos pårørende, dersom det er ufaglært som skal utføre oppgaven. Hva kan vi forvente at en fritidskontakt skal ha ansvar for? Bør saken kanskje gå tilbake til tjenestekontoret som har fattet vedtaket og bevisstgjøre de på at en fritidskontakt ikke nødvendigvis innehar rett kompetanse? Dersom bruker bor i en bolig, kan man fremme forslag om at helsefaglig personell også har ansvar for fritidstjeneste.
- Case 2: «Fritids/Støttekontakt ringer deg og forteller at han dagen før har kollidert på en biltur sammen med bruker. Bilen hans er forholdsvis gammel og han hadde ikke kasko forsikring. Det gikk heldigvis bra med bruker, men selv slo han hodet og brakk en tann i sammenstøtet, noe som vil føre til kostnader hos tannlege. Fritidskontakt er delvis ufør og du vet at han allerede har dårlig økonomi».
- **Følgende argumenter ble notert:** Det er fritidskontakten som er ansvarlig, da oppdragsavtalen har en tekst som forklarer at forsikringsordning ikke kan pålegges kommunen. Noen kommuner mener at bruker er forsikret og at dette fremkommer av vedtaket. Viktig at fritidskontakten får ett samtykke på at bruker kan kjøre i bil, sammen med sin fritidskontakt.
- Case 3: «Tjenestekontoret i kommunen har gitt avslag på BPA og innvilget fritidskontakt i stedet. Bruker er synshemmet og har ønske om å bli kjørt ut for å gjøre ærend, betale regninger, følge til frisør etc. Vedtaket er innvilget på bakgrunn i at bruker «fyller vilkårene for fritidstjeneste».
- **Følgende argumenter ble notert:** Det er viktig å jobbe frem en tydelig tjenestebeskrivelse. Denne må inneholde en felles faglig forståelse av fritidstjenesten. Komme til enighet om hva som er målet med fritidstjeneste. I kommuner hvor tjenesten er delt mellom en bestiller og utførerdel, blir dette ekstra viktig. Kongsberg har ansvar for både bestiller og utførerdelen. Dersom de mottar søknader som går i retning av ett BPA vedtak, vil de lose disse over til rett instans. Det oppleves som en for enkel løsning å fatte vedtak om fritidstjeneste, dersom det heller bør foreligge en BPA ordning. En fritidskontakt bør ikke ha ansvar for økonomien til en bruker. Her må man få på plass en hjelpeverge som håndterer dette.
- Case 4: «Kåre på 62 har fått innvilget fritidskontakt og ønsker seg nabojenten på 23 år til å hjelpe seg med å komme ut. Kommunen har funnet en kandidat som de mener egner seg bedre både mht kjønn, alder og interesser. Kåre insisterer på at det er nabojenten han vil ha som fritidskontakt og «truer» med å ta saken videre til fylkesmannen»
- **Følgende argumenter ble notert:** Kommunen kan hjelpe vedkommende til å sende inn klagen til fylkesmannen. Det foreligger da en trygg og faglig forankring bak denne ideen, i og med at kommunen mener at den andre kandidaten er bedre egnet for oppdraget. Det kom også frem at det er viktig å ta hensyn til brukermedvirkningen og at Kåre bør få medhold i sin argumentasjon»
- Case 5: «Tjenestekontoret i kommunen har innvilget fritidskontakt. Kommunen har funnet en kandidat som man kobler med bruker. Bruker møter fritidskontakten, men avslår tilbudet på grunn av kjemi. Kommunen finner en ny fritidskontakt, som bruker avslår da han opplever aldersforskjellen for stor».
- **Følgende argumenter ble notert:** Kommunen kan oppfordre brukeren til å gi det en ny sjanse. Man kan også si at bruker må beregne lang ventetid, da det pr nå ikke finnes nye kandidater.
- Case 6: «Kommunen har innvilget 40 km kjøring per måned. Bruker ønsker å kjøre mer, og spør fritidskontakten om de kan det. Fritidskontakten er positiv til dette, men ønsker at

bruker betaler kompensasjonen. Du vet bruker har vanskeligheter med å holde kontroll på økonomien.

- **Følgende argumenter ble notert:** I dette tilfellet kan den kommuneansatte oppfordre til å holde seg innenfor den faste rammen. Dette for å unngå en vanskelig situasjon mellom partene. Kongsberg har gode erfaringer med å gå utenfor rammen og ansvarliggjøre de involverte.